

RE-TRUTH WORLD

Een *fact based* adviseur gebruikt wetenschappelijke theorieën voor het verklaren en voorspellen van waarnemingen binnen organisaties. Dat is al zo sinds Frederick Taylor (1856–1915) *scientific management* introduceerde en zo processen in en management van organisaties beter liet functioneren. De wetenschappelijke vooruitgang zorgt voor slimmere en betere organisaties, zo was (en is) het idee. Bij het ontstaan van het adviesvak waren bedrijfswetenschappers zoals Taylor toonaangevend, vandaag de dag verrijken inzichten uit verschillende wetenschappelijke disciplines de adviesprofessie. Denk aan inzichten uit de gedragswetenschappen die bijdragen aan cultuurverandering en talentontwikkeling. Of uit de maatschappijwetenschappen die leiden tot een betere *purpose* of een meer evenwichtige *governance*. Of aan inzichten uit de technische wetenschappen over innovatie en technologie. Een *fact based* adviseur observeert in de praktijk, diagnosticeert op basis van hypothesen en intervenueert met een expertmatige aanpak die past bij de vraag van de opdrachtgever. Zo wordt met het identificeren en analyseren van feiten complexiteit gereduceerd.

Deze voortdurende zoektocht naar objectieve bedrijfseconomische waarheden heeft de wereld veel goeds opgeleverd. Het brengt op de korte termijn op veel plekken in de wereld welvaart en levert voor veel mensen een hogere levensstandaard op. Op de lange termijn hebben bedrijfseconomische waarheden bijgedragen aan een maatschappij van steeds ongelijker wordende kansen, scherpere scheidslijnen tussen hoger opgeleiden en lager opgeleiden, en een volstrekte disbalans tussen financiële en ecologische investering en onttrekking. Slimmere en betere organisaties zorgen voor maatschappelijke achteruitgang. Over deze externaliteiten is te weinig verantwoordelijkheid genomen, ook door de adviesprofessie. Toeneemende sociale onrust, een nauwelijks te bevatten

klimaatcrisis en groeiende technologische ongelijkheid leiden tot een steeds bredere weerstand en opstand tegen de resultaten van een *fact based* kijk op de wereld. De *post-truth world* is een opportunistische en tegelijkertijd verklaarbare ontsnapping uit een voor de meerderheid van de wereldbevolking onaantrekkelijke waarheid. Wil de adviesprofessie op de lange termijn haar bestaansrecht behouden, dan zullen adviseurs en opdrachtgevers op de korte termijn gezamenlijk een immens grote verantwoordelijkheid moeten nemen. De bedrijfseconomische waarheid is geen houdbare waarheid gebleken.

Als wetenschappelijke vooruitgang tot maatschappelijke achteruitgang leidt, hebben we een revolutie nodig. Ik geef daarbij de voorkeur aan een wetenschappelijke revolutie. Het perspectief van de individuele organisatie in de bedrijfswetenschappen voldoet niet langer. Het perspectief van de maatschappij en het collectief mag niet meer ontbreken. Externaliteiten moeten interne aangelegenheden worden: adviseurs en opdrachtgevers zullen rekenschap moeten geven over de maatschappelijke impact van de individuele organisatie en het uitgebrachte en overgenomen advies. Nieuwe paradigma's zijn nodig: want hoe bepaal je de maatschappelijke impact en hoe zorg je dat je de externaliteiten kent en internaliseert? Om tot betere wetenschappelijke theorieën te komen, is behalve theoretisch onderzoek ook praktijkonderzoek nodig. Adviseurs kunnen als geen ander bijdragen aan dit praktijkonderzoek; zij zijn gewend om waarnemingen te systematiseren, expliciteren en specificeren. Dit biedt perspectief op een *re-truth world*. Op naar een nieuw bedrijfswetenschappelijk paradigma.

Ouke Arts (1978) is managing partner van Thaesis en adviseert over strategie en innovatie. Naast zijn werk is Ouke actief als bestuurder in de culturele sector en betrokken bij de journalistiek en politiek.